

Kulturdepartementet

Deltagare:

Se bilaga 1

Sammanfattning rundabordssamtal om Kreativa Europa 120217

Inledning

I och med förslaget om ett nytt EU-program på kultur- och medieområdet, Kreativa Europa, bjöd Kultur- och idrottsminister Lena Adelsohn Liljeroth in till ett rundabordsseminarium för att ge olika aktörer möjlighet att komma med synpunkter. Mötet hölls på Kulturdepartementet den 17 februari 2012.

Dagordning

Kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth hälsade välkommen och inledde om utgångspunkterna för diskussionen

Kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth inledde med att konstatera att ett nytt EU-program är en nationell angelägenhet. Hon uttryckte sin tillfredsställelse över att de kulturella och kreativa näringar har fått en ökad tyngd i det nya programmet.

På nationell nivå fortsätter samarbetet mellan Kulturdepartementet och Näringsdepartementet på detta område. Det är angeläget kulturen blir till en självklar del av näringarna. Kulturskapare är i allmänhet också entreprenörer, och en viktig fråga är hur de kan stärkas i den rollen.

Sverige är förhållandevis dåligt på att ta del av de pengar som finns inom nuvarande EU-program på kulturområdet. Varför är vi det? Det kan ju knappast vara mer komplicerat för svenska aktörer att söka stöd än för aktörer i andra länder. Vi har rätt till medlen och vi bör utnyttja att de finns inom ramen för det europeiska samarbetet.

Tomas Lindman höll en presentation om syfte, innehåll och målsättning med förslaget. Se bilaga 2.

Bordsrunda där alla gavs tillfälle att kommentera de utskickade frågorna samt lämna andra synpunkter/kommentarer eller ställa frågor om förslaget.

Jan-Erik Billinger, Svenska Filminstitutet

Förslaget har många sympatiska anslag som bejakar Sveriges förutsättningar som litet land med ett litet språk. Men i och med programmets utvidgning uppstår frågan om vad som händer med stöd till Sverige när länder med större behov kommer in?

För att inom EU kunna producera starka nationella produkter är utbytet länderna emellan viktigt. Många språk är både en möjlighet och ett hinder och medlen måste överbrygga hindren. Därför är:

- stöd till översättning och spridning viktigt.
- stöd till digitaliseringen mycket viktig.
- utvecklingen av fungerande ramverk för legal förmedling betydelsefullt.

En rapport visar att det Europeiska filmarvet måste digitaliseras, annars försvinner det. Många nationer måste satsa nu, annars blir det inte gjort. Våga kräva öronmärkta pengar till barn – kreativa processer avgörande för att skapa näring av kultur.

Angående en sammanslagning av kultur- och mediadesk beror utfallet på hur svårt regelverket är. Desk som förenklar information är nödvändigt för att lyckas få pengar. Kompetensen viktig.

Mats Person, Riksförbundet Sveriges museer

I grunden positiv till programmet och i synnerhet till ökad enkelhet. Finns potential i att anlägga ett Europaperspektiv vid digitalisering av kulturarv. Finns dock brister i möjligheterna till uppföljning. Vilka indikatorer ska man använda sig av? Man bör undvika kvantitativa mått.

Karin Lekberg, Subtopia

Programmets tidsperiod, sju år, är en lång tid. I digitaliseringens tid händer mycket snabbt och det finns därför ett behov av en gemensam och kontinuerlig diskussion runt programmet medan det löper kopplat till den nationella politiken. Den bör inkludera både politiker och utövande. Viktigt med diskussion dem emellan.

Erfarenheten av nuvarande kulturprogram är att någon sorts ”Backoffice funktion” skulle behöva stärkas, med resurser och kompetens som små (mikro)organisationer saknar. Behövs m.a.o. ökad kompetens för att bättra nå medlen.

Sofia Seifarth, Arbetets museum

Arbetets museum har byggt utställningar med andra länder. Positivt med digitalisering och gemensamt kulturarv över gränser. Skulle vara positivt att få in barn- och ungdomsperspektivet.

Det behövs vidare anpassade regler för kreativa processer. T.ex. fick man i de projekt man fått pengar för tidigare bara göra avskrivningar för maskintillgångar. Det är inga goda förutsättningar för de speciella kreativa processerna.

Heli Hirsch, kulturkontaktkontoret, Statens kulturråd

Viktigt att det finns möjligheter för små aktörer att ta del av programmet. Just nu delas EU-medel ut i ganska stora belopp. Svenskt deltagande främjas av möjligheter till små belopp. Likaså av översättningsstöd. Detaljeringsnivån, hur mycket regler som finns, är av stor betydelse. Det behövs hjälp till uttolkning av regelverk och information om hur man söker. Information om pengar som söks på årsbasis behöver komma ut minst ett år i förväg. Sammanfattningsvis är flexibilitet i ansökningsprocesser och regelverk av stor betydelse i praktiken.

Magnus Lagerkvist, Kultur och näringsliv

Om verklighetsanalysen bakom programmet; vilka problem är det som skall lösas? Enligt honom tre stycken:

1. Kulturaktörer är duktiga på det de gör men dåliga företagare, små som stora. Behov av att undervisa kulturutövare i att också bli företagare.
2. Pengar till kultur kommer inte att öka från statligt håll. Önskar fler finansieringssätt. Brister i ömsesidig kunskap hos kultur- och finansiella sektorn. Finansiella sektorn kan bara samverka med idrott idag.
3. Regional utveckling. Från Kulturlivet underskattar man den kommersiella styrkan i kulturen och dess spill-over-effekter.

Kultursektorn - hur utveckla sitt varumärke för att få finansiering?

Finanssektorn - immateriella tillgångar är inget ovanligt för banker att värdera - brister dock i kunskap när de kommer till kulturella sådana.

Fotografiska museet är ett lyckat exempel. Det är viktigt att kulturpolitik och näringspolitik går ihop.

Birgitta Englin, Riksteatern

Positivt att levandegöra kulturfrågan i det fortsatta arbetet med en gemensam europeisk politik. Aggregerad nivå av kunskap behövs. Infrastruktur behövs och samverkan. Sverige bör lyfta frågan om barn och unga och utbildning. Även frågan om fiberoptik är viktig.

Ann Larsson, Konstnärsnämnden

Positivt att kommissionen lyfter in kulturen i EU2020-strategin. Kulturella och kreativa näringar kopplat till tillväxt och arbetsmarknaden är bra. I Sverige är kopplingen av de kulturella och kreativa näringarna till både Kultur- och Näringsdepartementet viktig. Dock risk för att budgetförhandlingen om Kreativa Europa kan leda till att kulturen samtidigt som den får mindre budget står med en större uppgift. Ann Larsson sitter med i OMC-grupp(Öppna samordningsmetoden)inom EU. Hon konstaterade att stödet till enskilda får ske på nationell nivå medan stöd till små grupper är möjliga inom EU. Dock är definitionen av "mindre" inom EU ofta "större" än vi tror. Vi måste visa på hur vår verklighet ser ut, att små aktörer inte söker därför att det är för tids- och kunskapskrävande.

Susin Lindblom, KLYS

Positivt att det är mycket (mer) pengar. Positivt med mångfaldsaspekten och att man stödjer nationell kulturpolitik. Bra om hänvisning till Unescos mångfaldskonvention kunde göras i förslaget. Fokus på kulturella och

kreativa näringar riskerar dock att "tränga ut" den icke-kommersiella delen av kultursektorn. Det finns stort behov av pengar till kärnverksamhet. Risk mindre pengar om fler går till nytt uppdrag (det finansiella instrumentet). Europeiska mervärdet, vad är det? Konstruerat ord. Värdet skapas av samverkan! Angående förenklingar: KLYS medlemmar anser det för svårt att söka stöd idag. Problem med hur det ser ut i Sverige med många små aktörer. Allt som kan leda till ökad flexibilitet och förenkling av förfarandena är bra.

Strömningar från nationell kulturpolitik och europeiskt håll – skärningspunkt mellan upphovsrätt och kulturpolitik. Kommissionen presenterade förra året en grönbok om audiovisuella online-tjänster. Ett stort problem är att intresset att ta del av varandras kultur (t.ex. film) är lågt. Konstnärer måste kunna tjäna pengar. Upphovsrätt är en viktig faktor som också är funktionell för tillväxt inom de kulturella och kreativa näringarna. Slår undan benen på kulturen annars.

Ida Burén, Intercult

Intercult är en mindre organisation som jobbar aktivt med Europeiska projekt. Livsnödvändigt med europeiska pengar. Intercult positivt till grundförslaget. Positivt med höjning av medlen, att kommissionen tror på sektorn som viktig för Europa.

Kreativa Europa = komplement till nationell kulturpolitik. Detta får man ej glömma.

Positiv till det nya finansiella instrumentet – men vad betyder det för Intercult som liten aktör? Intercult kan inte gå till en bank och få lån för en processidé. Bankerna behöver mer kunskap om sektorn.

Varför är Sverige så dåligt på att söka? Det skulle vara bra med nationell svensk fond med medel för att söka pengar.

Viktigt att se frågan om en sammanslagen Desk som en utvecklingsmöjlighet snarare än pengabesparande. Intercult fungerade under en period som ett europeiskt resurscentrum i Sverige. Bidrog med attitydförändring till vad Europa kan vara. Önskan om att sådan kompetens tas tillvara. Det finns ett stort behov i branschen av att någon centralt destillerar och förmedlar information. Det kräver kompetens som kan tolka regelverket. Ett strukturerat nätverk för erfarenhetsutbyte, information och kompetenshöjande utbildning på ledarnivåer. De europeiska projekten måste bli en integrerad del av verksamheten som öppnar nya dörrar. En självklar del av tänket.

Calle Nathansson, SKL

Sverige måste bli bättre på att söka och utnyttja stöd. SKL vill hjälpa till att nå ut till sina medlemmar. Strukturfonder fungerar dock ganska bra i Sverige.

Bra att man i förslaget skriver "Kulturella och kreativa sektorer" – inte "närings". Positivt då sektorer signalerar att många enskilda aktörer ingår. 37 % ökning av medel – vi får väl se hur det går. Intressant med förslaget till finansiellt instrument. Dock kan man fråga sig vem som egentligen kommer

att kunna ta de här lånen? Kanske dataspelsföretag. Mediasektorn möjligen större möjligheter än t.ex. aktörer inom scenkonsten.

Ekonomisk tillväxt och sysselsättning ledord – risk för att kulturens kärna och humanistiska grund faller bort. Behövs starkare skrivningar om detta och om kultur som sammanhållande kitt för samhället.

Bo Andér, Folkets Bio

I grunden positiv till förslaget. Viktigt att slå vakt om små aktörer – kreativitet kommer från små projekt. Digitaliseringen går snabbt och styrs av fåtal kommersiella aktörer. Vi (Folkets Bio) måste få stöd till digitalisering, i synnerhet i ett 7-års perspektiv. Vi måste agera nu. Angående den kreativa desken - viktigt med kunskap och kompetens och ett aktivt stödjande uppdrag.

Barn och ungdomsperspektivet är viktigt men programmet innehåller ej målgruppsperspektiv – hur arbetar SE för att få in sådana skrivningar?

Louise Hedberg, Sveriges författarfond

Upphovsrätten måste värnas – speciellt i förhållande till digitalisering. Författare och översättare måste få betalt.

Förenkling av regelverk bra men man får inte glömma upphovsrätten.

Författare är inga företag eller företagare. Svårt för enskilda medlemmar att nå medlen. Barn- och ungdomsperspektivet är viktigt och bör tydliggöras.

Anders Frändberg, Cirkus Cirkör

Vi måste ta större del av kakan! Bra att departementet att initierar samtal. Vi behöver hjälp från andra aktörer, varandra, i hur vi kan agera. Svårt att till vardags lägga resurser på att söka bidrag. Behövs konsulter till stöd för att söka EU-bidrag (lotshjälp kanske en bra affärsidé?).

Svar på det ställda frågorna: 1. Bra. 2. Intresserade. 3. Positiva. 4. Vet inte. Cirkus Cirkör har mycket gränsöverskridande verksamhet. Har dagligen kontakt med mellan 3 och 10 länder. Samarbetet uppstod först – idag aktuellt att söka EU-bidrag för det.

Positiv till det finansiella instrumentet. Cirkus Cirkörs egna kapital är "egentligen" för lågt för verksamheten. Lånekapital drygar ut kassan och när man går till premiär spelar man för att få tillbaka sina egna pengar. Ser det nya finansiella instrumentet som något som kan fungera på ett sådant sätt. Bra att ställa mindre krav på antalet samarbetspartners etc. i ansökningarna. Det har varit krångligt. En erfarenhet är att svensk scenkonst är dålig på att utnyttja olika finansieringsformer. Ser annorlunda ut i övriga Europa.

Kaffe

Fortsatt bordsrunda

Tomas Lindman och Jerker Stattin, Kulturdepartementet, kommenterade de frågor/inlägg som gjorts om barn och unga.

Tomas Lindman: Såväl Sverige som andra länder har fört fram aspekten, inte minst under det svenska ordförandeskapsåret 2009. SE arbetar aktivt för att försöka lyfta in frågan. Få in perspektiven – texter som tydliggör.

Kommissionen menar att det hör till utvecklandet av "new audiences" men SE:s m.fl. länders önskan är att få in det i en bredare betydelse.

Jerker Stattin: Barn och unga är en svensk profilfråga. Ökning av kulturella och kreativa näringar och tillväxt kräver att man satsar på barn och unga. Kreativa Europa är ett stödprogram för gränsöverskridande projekt. Vad pratar vi om rent konkret om i relation till det när det kommer till barn och unga?

Barnperspektivet är viktigt att föra fram då synen skiljer sig åt i Europa. (jämför t.ex. Frankrike.) Men vad betyder det konkret i programsammanhanget?

Erik Broberg, svensk filmuthyrareförening/filmbranschen.

Filmbranschen består visserligen av många stora aktörer men också många små. I det nya filmavtalet finns ett mål att Sverige skall vara ledande i Europa på digitala filmtjänster år 2015. Utväxling av kulturen kommersiellt är essentiellt för hela branschen. De olagliga digitala tjänsterna är ett stort problem – riskerar att underminera kulturens tillväxtkraft. Upphovsrätten helt avgörande.

Tomas Olsson, Länsteatrarna Sverige.

Barn och unga har man pratat om länge i Länsteatrarna. I Sörmland t.ex. går 70 % av budgeten till sådan verksamhet. För framtiden är det viktigt att söka ny publik. Tror att vi kan lyckas genom samarbete över sektorsgränserna. Programmet är intressant. Vi får en ekonomi. Samarbeten måste till över gränserna och på alla nivåer.

Finansiella instrumentet: Viktigt att det är enkelt. Centralt samlad kompetens är viktig. Kanske borde man på riktigt undersöka och kartlägga varför fler inte söker idag.

Ellen Wettmark, internationell koordinator, Statens kulturråd.

Man kan förutse större användning av schablonbelopp. Förenkling av regler är bra. Dock viktigt med transparens och tydlighet om varför vissa projekt väljs ut och andra inte. Idag är det luddigt då man inte kommunicerar skäl till avslag. Det är en av anledningarna till att få söker.

Kulturella och kreativa näringar – bra med en samsyn här och en spridning till andra politikområden som närings- och utbildningsområdet.

Strukturfondsperspektivet viktigt i detta sammanhang. Det Nordiska systemet kan vara en förebild.

Virve Sutinen, Dansens Hus

Transparens är mycket viktigt.

Michael Frisk, Riksantikvarieämbetet

Viktigt belysa för och nackdelar av sammanslagningen av kultur- och medieområdet. Snäv syn på kulturarv som kommer till uttryck i förslaget - bör utvecklas. Kulturarv i en vidare mening i perspektivet lyfta historiska och kulturella perspektiv för att möta samtidens utmaningar. Europeiska

landskapskonventionen och Farokonventionen är viktiga utgångspunkter. RAÄ har inte varit tillräckligt offensivt när det gäller nuvarande program.

Ulrika Nisell, MEDIA Desk

Svenska aktörer är bra på att få stöd från nuvarande Mediaprogram. Viktigt ha kvar stöd till små aktörer. Viktigt också med positiv diskriminering för små länder. Ett lånegarantisystem finns redan inom medieområdet. Sverige har dock än så länge inte inkommit med några ansökningar. Det verkar vara svårt för små länder. Viktigt se över denna fråga om det ska bli en stor del av programmet.

Johanna St. Michael, Oberoende Filmares Förbund

Viktigt lägga vikt vid andra värden än ekonomiska/kommersiella. Media desken har en viktig roll som kunskapsbas och för utbildning. Det behövs också nationella medel för att kunna söka och få EU-stöd.

Anna Kroneman, oberoende producent

Tycker inte att det är komplicerat att söka pengar idag. Har fått stöd. Att involvera många länder är en viktig faktor. Viktigt med transparens och tydlighet. Varför får man avslag? Tror att det finansiella instrumentet mest gynnar större aktörer. Vill gärna se särskilt stöd till barnfilmsproduktion.

Ulrika Holmgård, svensk scenkonst

EU-samarbetet mindre kompatibelt när det kommer till utbyte av arbetskraft än vad man trott. Sociala avgifter vid samarbete t.ex., vem betalar?

Vad har vi (de konstnärliga utövarna) för mål idag? Även om vi har gjort ett bra jobb behöver det inte alltid ge buffert i budgeten. Diskussion behöver föras.

Positivt med mikrokrediter. Det krävs dock kontinuitet hos verksamheterna. Undrar också - vad är det vi lämnar (av europeiskt stödprogram) när vi går in i det nya? Vad vill vi ha?

Helena Åkerman, SVT

Bra med färre formella krav för stöd på medieområdet. Mötesplatser viktigt för spridning. Viktigt kunna "pitcha in" program hos andra (länder). Stöd för distribution, översättning och dubbing viktigt. Kan SVT komma ifråga för stöden?

Calle Nathansson, SKL, Idrott, Erasmusprogrammet

Hur ser SE på idrott i EU? Varför hanteras denna inom ramen för Erasmusprogrammet (utbildning) och inte inom kulturområdet?

Lena Adelsohn Liljeroth: Sverige värnar om sin självständiga idrottspolitik.

Tomas Lindman, Kulturdepartementet. Främsta skälet att idrotten hanteras inom ramen för Erasmusprogrammet är att den är en del av utbildningsartikeln (165) i EU-fördraget. Sverige har motsatt sig ett särskilt

samarbetsprogram för idrottsområdet. Dock finns ett brett stöd inom EU för ett program så SE arbetar för att styra samarbetet inom idrott till sådant som vi bedömer ger ett europeiskt mervärde - främst samarbete inom dopningsfrågor och informations- och erfarenhetsutbyte om hur EU:s regelverk påverkar idrottsområdet.

Tobias Janson, Story

I huvudsak positiv till förslaget. Tre ledord i förändringen:

Ny publik - ge fler förmåga att tänka och tolka bilder som vi utsatt för (film literacy).

Digitalisering - hitta innovativa distributionsplattformar.

Spridning av kultur - samproduktion inte alltid bra men samproduktion för spridning är bra.

Viktigt med stöd i att hantera ansökningar. Story hade inte lyckats få stöd från EU utan hjälp från Media Desk. Om det blir en sammanslagen Desk, viktigt att kompetens finns kvar och mycket viktigt med öppenhet.

Lena Adelson Liljeroth, avslutande sammanfattning - viktiga aspekter som tagits upp:

- Öronmärka pengar till barn och unga.
- Översättningsstöd.
- Enkelhet och transparens i ansökningar - viktigt att veta varför/varför inte man får stöd.
- Viktigt hålla diskussion om tillämpning och aspekter av programmet vid liv över tid.
- Öka kunskap mellan kultur och näringsliv.
- Jämförbar statistik, nationell och internationell. Viktigt att veta hur det ser ut och ännu viktigare att se på hur vi mäter det.
- Enkelhet i de finansiella instrumenten, viktigt se skillnad mellan lån och bidrag.
- Kunskapsbank, rådgivningscentrum och lotsar
- Mångfald, små aktörer viktiga
- Strukturfonder i sig - och i koppling till samverkansmodellen.
- Upphovsrättslagstiftningens betydelse

Jerker Stattin, Kulturdepartementet: När det gäller frågan om digitalisering finns även andra finansiellt starka program som berör detta, främst Connecting Europe, som är ett infrastrukturprogram i storleksordningen 50 miljarder euro där en mindre del anvisas för digitalisering, som t.ex. Europeanaprojektet.